

BOZÓKI ISTVÁN, A „C” KATEGÓRIÁS LÓFOGATOS ÁRUSZÁLLÍTÓ

Szekérfuvaros a kamionok korában

Bozóki István családjának felmenői majd egy évszázada, 1918 óta foglalkoznak szekérfuvarozással. A negyvenéves szegedi fiatalember vállalkozói igazolványában is ott szerepel a lófogatos áruszállítás. Bár kamionja és tehergépkocsija is van, igazán a lovas kocsik bakján érzi jól magát.

Bozóki Istvánnak már a dédnagyapja is ismert fuvaros volt Szegeden, 1918-ban alapította meg szekérfuvarozó vállalkozását, a Barát utcában. Egészen a 30-as évek elejéig virágzott az ipar, amikor is megbízást kapott homok szállítására a Tisza-töltéshez. Az írástudatlan fuvaros olyan szerződésre kanyarított oda három ikset, amit nem tudott időre teljesíteni. A bank mindkét pár lovukat elvitte, albérlők lettek a saját házukban.

Pestre is szállítottak

– A déditata, a nagypapa és a nagybátyám keserves munkával évek múltán kifizették a banki hitelt, így visszacserezték a házat. Már éppen fellélegezhetek volna, amikor közbeszólt a háború. A nagypapát, *Farkas Istvánt* az oroszok lezavarták a kocsiról, a lovakat elvették, a tata pedig a frontra került. Később orosz és német fogságban is sínylődött – beszélt a család hányattásairól a negyvenéves fuvaros.

Amikor Pista bácsi hazajött a háborúból, egy aprócska vak lóval, Mancikával újrazedte az ipart. Az évek múlásával ismét szert tett két pár lóra, de 1952-ben a Belsped államosította a vállalkozását. A négylábúak és a kocsik nélkül, egy ostonnal és egy tápai szattyorral a kezében battyogott haza. A Belspednél azonban szükség volt a szakértelmére, ezért kinevezték telepvezetőnek. A Teréz utcában hat hónapig dolgozott. Később újra saját kocsival és lovakkal fuvarozott, de 1960-ban ezeket is államosították. Kezdhettek mindent előlről. De újra talpra állt.

Pista bácsi az egyetemnek fát, a klinikáknak és az iskoláknak szenet hordott. Kisgyerekként az unokája, Bozóki István is ott ült a bakon, amikor Szőregről hordták a téglát Balástyára és Szatymazra. – A nagypapa Pestre is sokat járt lovas kocsival, vasárnap délben indultak és szombaton érkeztek vissza, utoljára '62-ben ment fel a Kedvessel meg a Lacival. Almát vagy az alsóvárosi mesteremberek készítette cserépkályhát vittek a Haller térre, visszafelé a bicsgyármak hoztak vasat, máskor pedig edényt és tollat. Utóbbiból 37 mázsát szállítottak egyszerre – emlékezett vissza a szekérfuvarozás hagyományait a mai napig ápoló fiatalember.

Bozóki István az utolsó szegedi szekérfuvarozók egyike

FOTÓ: KARNOK CSABA

István fülébe még most is visszacseng az a jótanács, amit a nagypapájától kapott, miután fölszabadult a híres kocsigyártó mestertől, *Kovács Jánostól*: „Ha fuvaros leszel, soha nem fogod kinőni ezt a mesterséget. Amikor egyszer gyerekkoromban hajtottam fel az Izabella hídra, egy úri asszony azt mondta nekem, hogy ezek a lovak már nem sokáig fognak itt szaladgálni. Most 75 éves vagyok, ló is van, és te is ezzel foglalkozol. De azért nem ártana szerezned egy „C” kategóriás jogosítványt.” Az unoka megfogadta az intelmet, Istvánnak a négylábúak és a lovas kocsik mellett teherautója és kamionja is van már.

Gyurka igazi családtag

– Tizenegy évig a szekérfuvarozás volt a kenyérkeresőm. A Picknek sőt és bőrt hordtunk. A nagybátyám a híres Ménesi fuvarostól örökölte a munkát, tőle meg én. Utóbb már három pár lovam volt. Építkezésekre is szállítottunk meszet, homokot és sódert a lovakkal – beszélt a megrendelésekről a férfi.

A téglagyárban akkoriban sorba kellett állniuk a tégláért. István mind a három kocsival felsorakozott, de néhány nagy öreg, így *Kovács Szilveszter* és *Szöke Bandi* is rendszeresen ott rostokolt. Istváné a 90-es évek közepén Vásár-

Zenészek az omnibuszon

Egy igazi szekérfuvarozó az esküvőjére is lovas kocsival megy. Bozóki István is hasonlóan gondolkozott 12 évvel ezelőtt, amikor megkérte a felesége, Klárka kezét. Szeged mellett Kistelekről, Csongrádról és Ruzsáról érkeztek a fuvarozók a jeles eseményre. A lovas kocsis karaván a lányos háztól a polgármesteri hivatalon át a Mátyás téri templomig kísérte a nászmenetet, a zenészek az omnibuszon húzták a talpalávalót.

helyre is átjártak tégláért. Egy fuvarral kétezer darabot szállítottak szegedi építkezésekre. Éjfélkor indultak, reggel hatra értek át, nyolc órákor már megérkeztek a téglák. Másnap napközben Szegeden dolgoztak, majd éjfélkor indultak újra Vásárhelyre. Ez ment márciustól egészen október végéig.

A fiatal férfi a katonaság alatt sem szabadult a lovaktól. Lovas határőrként szolgált Ásotthalom és Kelebia között, a Nagykerimajorban. – A mai napig megvan az iparom a szekérfuvarozásra, a vállalkozói igazolványomban is szerepel mint tevékenységi kör. Fuvar is akad, de már sokkal kevesebb,

mint régebben. Az élőállatos fuvarozás manapság inkább idegenforgalmi értékkel bír. Azért hétfőként, amikor kamionstop van, most is elviszünk húsz mázsa meszet a tűzpról a megrendelőnek. Igaz, hétköznapokon most már én is inkább teherautóval és kamionnal fuvarozom – árulta el az utolsó szegedi szekérfuvarozók egyike.

– Most három lovat tartok, közülük csak egy nehézsodrott, azaz olyan, ami az igazi igavonásra szolgál. A 18 éves Gyurka igazi családtag. A párja két évvel ezelőtt sántult le, muszáj volt exportba küldeni. Gyurkán kívül van még két fiatal, négyéves csikóm, Hari és Rambó – vezetett körbe bennünket az istállóban.

A fia Scaniát akart

István fia, a hétéves Berci is kedveli a lovakat, mégsem biztos, hogy fuvaros lesz, ugyanis az autók és a kamionok jobban érdeklik. – Egyszer az egyik hirdetőújságban talált egy Scaniát, és addig könyörgött, hogy el is mentem megnézni Komáromba. Szép kocsit volt, csak éppen munkára nem lehetett használni, úgyhogy nem alkudtam meg rá. A gyerek vagy tíz napig nem szólt hozzám, úgyhogy csak visszamentem és mégis megvettem.

HORVÁTH LEVENTE

Magyarország heveny leírása

Történt pedig, hogy igen közeli ismerősünket felszólította egy tekintélyes amerikai jogász professzor, szőljön az országáról. Mondja el, milyen a hazája, ábrázolja a helyzetet, a hangulatot, az általános választópolgári érzésvilágot. E nagyon közeli ismerősöm szelíden félrehajtotta a fejét, s miközben a válaszon tündődött, kicsi markában összeroppant a connecticuti márványdió, melyet eddig csak egy helyi farmer tudott kézzel föltörni 1958-ban, egy Smith nevű ember, aki egyébként Szabóként indult el Vásárosnaményből.

Közeli ismerősünk is magyar állampolgársággal bírt, így az ország, melyet egy álmos, augusztusi délutánban le kellett volna írnia, Magyarország volt.

Érteleni véljük e nagyon közeli ismerősünk dilemmáját, mely a márványdió halálához vezetett, de nyomban emlékeztetünk színpadára tolakodik egy vidéki, magyar város templomterének képe, már a volt kormányfő, most ellenzéki pártvezető is itt tartott választási gyűlést, s augusztus huszadikán a párt vezető nőpolitikusa is hasonlóképpen tett. A templom előtti tér ezen az ünnepi napon izzott, mint a pokol, mondtuk volna, de ez, ebben a helyzetben, mégsem ildomos. Az emelvényen tehát az ellenzéki párt politikusa szólokolt, ám a hőség miatt az emberek, a vizitdíjjal, az öszi beszéddel, a tandíjjal és konvergenciaprogrammal – ím: Fidelitas honlapja – sújtott nép az árnyékból hallgatta a szónokot, az akácfák lombja, a parókia épülete vagy az iskola tömbje jótékony húst nyújtott. Hanem ám öt-hat-hét konzer-

atív életfölgóságú helyi polgár dafke helyezkedett ki a fényes tér közepére, úgymond a rettenetes napsütés fókuszába, s míg a gyáva százak az árnyékból pislogtak, ők kevesen, kiálva a hőgutaprobát, végighallgatták a párt vezető hölgypolitikusat. Magunk itt hagyjuk volna abba az országról szóló szíves prezentációt, e festmény magáért beszélt, de nem tudjuk, az amerikai professzor értette-e volna ezt a könnyű csuklóval felkent társadalmi festményt, felfogta volna-e ennek a képnek a jelentőségét, szimbolikáját, hő- és számmisztikáját, ám ha nem, még mindig itt van a szomszéd kutyája.

Csak előbb a dekoltaázzról.

A magyar nők rendre divattá teszik valamelyik testrészüket, s ha évekkal ezelőtt a nyíltan publikált tempor, majd pedig a fényes, piercinges has volt a divat, mára újra a mell a legnépszerűbb női testhely, valószínűleg mély kivágások igazgatják az országos félelmet és a férfinen tétova vagy szemérmetlenül grasszáló tekintetét úgy Budapesten, mint a virágzó vidéki településeken, csak hogy ebben nincs semmi országspecifikus, mert New Havenben hasonlóképpen öltöznek azon egyetemi hallgatók, kik néhány év múlva állami főügyészek vagy magánügyvédek lesznek Utahban, Maine-ben vagy Dél-Karolinában.

A szomszéd kutyájára visszatérve, nyugodtan hírvil adhatjuk, hogy az állat sokott volt ugatni, hörögni, vonyítani, láncot tépni, illetve habot köpni. A szomszéd kutyája harap. A szomszéd kutyája rendes kutya, tehát nem fajtisza, hanem fekete-fehér korcs, viszont tavaly az augusztu-

si petárdázást követően olyan mentális állapotba került, hogy állatorvoshoz kellett vinni. Lehet, hogy az orvosi processzus sikeres volt, mindenesetre a kutya furcsa szokásokat vett fel, rákapott az almára, a nyers krumplira, illetve a karalábéra. Egy magyar vegetáriánus kutya, mondhatnók, ha nem fogyasztaná el továbbra is a struccpörkölt vagy a hagymával sült füstifecske maradványát, de hát megesszi azt is. A szomszéd kutyája megesszi mindent, a fakérget, a hólapát vasát, a krepp kokárdát. Igen sajnálatos, hogy az amerikai professzornak nem tudjuk prezentálni azokat a hangokat, melyek a szomszéd kutyájának fogsora és a karalábé találkozásakor születnek, mert koncert ez, igazi magyar zene, hangzavar, a Bartók Béla, vagy inkább Illyés Gyula.

A szomszéd idén készült, s mert talált a házban egy bontatlan dobozt, melyre az volt felírva, altató, három szemet bele is kevert az a kutya pacalos, karalábés, multivitaminos tápjába.

A városházán már felelt ittak a tűzszerezsek. Amikor a szomszéd kivitte a kutyának az ételt, az állat néhány pillanatig rezignáltan bámulta a gazdáját, majd iszonyatosan megharapta. A szomszéd csodálkozott, s mint mondta, el is kedvetlenedett ekkora hálátlanságon. Aztán még mielőtt a tűzijáték megtekintésére indult volna, utoljára a házi tükörbe pillantott, s megértett mindent. Az ő jó kutyája szereti az almát, a csontot és a sült tököt, de valamiért nem állhatja az ünneplőruhát.

SZÍV ERNŐ

Már építik a Titanic-kiállítást

Megkezdődött a Titanic-kiállítás építése a Millenáris Fogadóban: az elmúlt napokban tizenöt, egyenként 10 tonnás kamion érkezett Budapestre, a helyszínen harminctagú, nemzetközi stáb dolgozik, hogy a jövő szombati nyitáshoz minden a helyére kerüljön.

A tragikus sorsú óceánjáró gőzhajó történetét kétszáz-nál is több eredeti, a tenger fenekéről felhozott tárgyi lelettel, a hajó néhány helyiségének, például első osztályú és fedélközi kabinoknak, folyósóknak, gépházi kazánoknak a rekonstrukciójával idézik fel a szeptember 1-jén nyíló kiállításon. Az első és legfontosabb feladat a Millenáris Fogadó teljes elsőtétítése volt, majd következik a 300 méter híd-elem, a több száz világítótest, és több kilométernyi kábel beépítése.

A kiállítás területén az előírásoknak megfelelő hő- és páratartalmat kell biztosítani a 4000 méter mélyről felhozott leletek számára. Csak az amerikai RMS Titanic társaság két alkalmazottja érhet a speciálisan konzervált leletekhez – mondta el a projektvezető. A kiállítás egyik legkülönlegesebb eleme egy jéghegy, amit már most elkezdtek „hízalni”. A jéghegy érintésével a látogatók megtapasztalhatják, hogy milyen gyilkosan fagyos volt a tengervíz a tragédia éjszakáján – közölte *Dobsi Adrienn*.

A Titanic-kiállítás 1991 óta járja a világot. Eddig 18 országban, 16 millióan nézték meg az elsüllyesztetlennek tartott luxus óceánjáró gőzhajó tárgyait. A Titanic 1912. április 14-én jéghegynek ütközött és elsüllyedt. A hajózás történetének legnagyobb katasztrófájában 1517 ember halt meg. A hajóroncsot 1985-ben fedezte fel *Robert Ballard*.

A november 26-ig látható kiállításra már július közepe óta lehet elővételben belépőket vásárolni. Dobsi Adrienn elmondta, már több ezer jegyet értékesítettek.